

Tale ved presentasjon av ny biskop i Nord-Hålogaland

Tromsø domkirke, 19. september 2025

Kjære dere alle! La meg først si takk for tilliten og gode ord. Takk til Kirkerådet for at dere torde å utnevne meg, takk familie og venner, takk for alle som har støttet meg, stemt på meg, sagt gode ting, dere som har etternominert meg og dere som har gitt meg gode råd. Takk til venner og familie som sier dere kan bo hos oss når Hanne, som jeg er gift med, er på Stortinget for Rødt fra oktober av, og jeg på visitas eller annen reise. Det gjorde at jeg kunne opprettholde kandidaturet. Takk! Jeg håper jeg kan gjøre nytte for meg i den nye rollen. Og gjør jeg det ikke så vandrer kirka videre likevel. Heldigvis.

Jeg står her og er både ydmyk, stolt, glad og overveldet. Takk til dere jeg har stått sammen med under valgprosessen. Vi har hatt en god tone, og vi tre av oss som kom lengst i prosessen, skal fortsatt samarbeide. Og til dere som ikke stemte på meg eller ønsket en annen enn meg, la oss arbeide sammen. I en kirke trenger vi ikke være enige om alt, bare vi tror på det som altertavla bak meg forkynner, Jesu oppstandelse fra de døde, at livet er sterkere enn døden. Mørket har ikke siste ord.

Jeg ønsker som biskop, å bidra til at flere mennesker sier at dette min kirke. Her kan jeg komme med mitt liv, her kan jeg være meg selv. Da jeg ble innsatt som domprost her i denne kirka for litt over åtte år siden, siterte jeg Ole Paus sine ord fra en av hans siste sanger: «Kom hjem». Kom hjem, Kom hjem du villfarne barn, kom hjem til Frelseren, fra løgn og fra last, fra drømmer som brast – kom hjem, insisterer denne sangen. Kom hjem med hele ditt rare merkelige liv, kom hjem til en favn som tar imot, kom hjem til en som hvisker ditt navn.

Kristendom er for meg å komme hjem, stadig komme hjem. Et vidunderlig budskap om å bli tatt imot av en åpen favn. Uansett hvor jeg har forvillet meg. Uansett feiltrinn. Uansett hvem jeg er. Jeg kan alltid komme hjem hjem. Måtte kirka være et slikt hjem, en favn! Der har min tro sin dypeste grunn. Den kirka ønsker jeg å formidle. Hvor det alltid er mulig å komme hjem og hvor verdien av hvert eneste menneske er ufattelig. Mennesket er en perle! Mennesket hører til – i tiden – i evigheten – mennesket er ikke hjemløst. Det har et hjem. Og jeg ønsker at flere sier den er min, denne kirka.

Vi skal hjem, men så går vi ut – ja vi må alltid hjem igjen. Men vi må også ut – og formidle budskapet om det vi kaller nåde, muligheten til å begynne på nytt, tilgivelse, menneskets uendelige verdi. Om at vi hører til noe større enn oss selv. Og der ute skal vi gjøre det Jesus gjorde - stå sammen og være sammen med de som av en eller annen grunn holdes nede, de som har det vanskeligst, de sørgende, utsatte, fattige, flyktninger, undertrykte. Når vi leser i Bibelen ser vi at Jesus opphold seg der nesten hele tiden. Det er kirkas sted.

Der! Og så var han sammen med barn, kvinner, utlendinger, folk av annen tro, de som den gang ikke ble regnet som så mye. Der hører kirka hjemme. Først. Og derfor kan kirkene med fordel samarbeide med personer og bevegelser som arbeider og kjemper for de som er undertrykt. I en del tilfeller har kirken selv vært en del av de som holdt noen nede; Arbeiderbevegelsen, kvinnebevegelsen, de skeive, samer, kvener og norskfinner. Da er det enda større grunn, å lete seg tilbake til Jesu holdning og stå sammen med dem. Jeg ønsker en kirke som ser verden nedenfra, hvor det er utgangspunktet, og hvor kjærlighet, rettferdighet og håp er de drivende ordene.

Kirkene trengs i et Europa hvor demokratiet trues, hvor svært høyrepopulistiske partier nå ifølge meningsmålingene er størst i England, Tyskland og Frankrike. Hvor presset på flyktninger, muslimer, skeive, kvinners rettigheter øker. Hvor politikere som ikke tar hensyn til klima og miljø har vind i seilene, hvor løgn og råskap har gode vilkår i vestlig politikk og hos noen av de øverste lederne - i våre demokratier, i våre egne samfunn.

Vi skal etter vi har kommet hjem, gå ut og utfordre hat, løgn, diskriminering, nedvurdering av skeive, fattige, asylsøkere, og alle andre. Vi skal stå sammen med samer, kvener og norskefinner i deres kamp. Vi skal ikke godta hets av muslimer eller andre troende, men støtte deres rettigheter.

La oss prøve å være tydelige. Modige. Saklige. I vårt arbeid. Vi skal tåle motsetninger, uenighet, men ikke hat. Ytringsfrihet, ingen skal drepes for sine meninger. Ikke at mennesker tråkkes på, ikke diskriminering, ikke at selve skaperverket – klima, natur, dyr, planter brytes ned. Ikke at vår, Tromsøs vennskapsby Gaza destrueres like foran øynene våre, ikke overgrep på Ukraina. Og vi skal konfrontere myndighetene når de blir for vage i sin kritikk av urett. Hvorfor ikke de like tøffe mot Israel som mot Russland. Og samtidig slå ned på all antisemittisme. Minnesteinen med jødiske navn ligger 100 meter herfra. I Roald Amundsens park. 17 navn. Vi skal ikke glemme.

Jeg ønsker meg en raus, åpen, bred, kirke – å komme hjem til. Som jeg selv kontinuerlig må hjem til med det jeg ikke får til, med sorger og sår. Feiltrinn. Men så må vi ut. Det er den kristne bevegelsen – hjem til en favn – og ut i verden. Og jeg tror det kristne budskapet har interesse langt ut over de som føler at de er kristne. Vi har noen skatter – vi kan dele. Noen begreper som både er kristne og allmenne; forsoning. nåde, håp, sammenheng. Samfunnet trenger dette, vakre ord. Dyp mening. Både kristen og allmenne. Mer nåde i vårt samfunn, i våre fellesskap og arbeidsliv; håp. Sammenheng, forsoning.

Jeg ønsker å arbeide for en kirke hvor unge føler seg hjemme. Hvor skeive har et hjem. Ja Den norske har to ulike syn på om skeive kan få gifte seg i kirka, jeg respekterer det, men jeg vil uansett posisjon, arbeide for skeives rett til å være i kirka, transpersoners rett. Og det er mye arbeid igjen her. På den samiske kirkelivskonferansen i Alta i sommer, ble det så tydelig hvor vanskelig det er å være kristen og skeiv i mange miljøer i Nord- Norge. Vi

har en jobb å gjøre. Og det er ingen ting å være redd for. Verden trenger ikke mindre kjærlighet, men mer.

Jeg tror en slik kirke, en åpen kirke, et hjem, en kirke nedenfra, er en kirke som også vil rekruttere ansatte. Kanskje nye folk for oss, folk vi ikke har sett før, folk som vil bli med på laget. Rekruttering – å holde åpen en kirke i landsdelen – er et av de spørsmålene som dirrer mest i dette bispedømmet.

Og til læstadianere. Jeg ønsker at dere er her – i denne kirka. Jeg kjenner til den varme gløden som følger i deres fotspor, mange har fått en tro gjennom bevegelsen, ja mange har også forlatt den, men mange har fått skatter. Og samiske og kvensk språk fikk en havn hos dere under den harde fornorskingsperioden. La oss holde sammen i en bred kirke som rommer alt fra regnbuemesser [1] til 1920 liturgi [2]. La bare budskapet fra alterbildet over meg være det som driver oss. Holder oss sammen. Vi ser jo alle stykkevis. La oss prøve. Men diskriminere kvinner, kan vi ikke. Der er grensen. Å trække på noen pga kjønn eller legning eller hudfarge eller etnisitet, der går det en grense – der brytes menneskeverdet. Så bred er ikke kirka.

Men det kan være mange meninger, diskusjon, uenighet, ulike uttrykk, musikk, liturgi, kunst, jeg ønsker ikke en enig kirke, men en enhetlig kirke. Og en biskop skal fremme og bevare enheten, ikke enigheten. Jeg har lett for å jobbe med mennesker som er uenig med meg. Og jeg er pragmatisk så lenge vi går noenlunde i samme retning, under lyset av den oppstandne Kristus. Alltid der.

Til slutt. Fra kirker og ansatte og alle troende skal det bes. Be for enkeltmennesker, alle vi møter, byer og bygder, for verden og for fred, for rettferdighet, for kloden, for at Guds vilje skal skje, at riket må komme, for brød til alle. Jeg vil selv prøve å be – og utfordre til å be. Be gjerne for meg. Bønnen knytter jord og himmel sammen.

Vi lever under oppstandelsens lys. Vi tror på noe mer, vi tror på at verden kan endres, vi tror at Jerusalem en gang blir fri, som tromsøkunstneren Ragnar Olsen synger om, «Den dagen, den dagen Jerusalem é fri». Vi tror at tid og evighet er bundet sammen. Og jeg håper at jeg i en ny rolle kan bidra til å forkynne dette håpet.

Takk for meg.

Stig Lægdene

[1] Regnbuemesser under Arctic Pride er arrangert i Tromsø domkirke siden 2017

[2] De ulike læstadianske bevegelsene er glade i liturgien fra 1920.